

FRANK HERBERT

—

MESIJA DINE

NAKLADNIK

Egmont d.o.o.
Višnjevac 3, Zagreb

ZA NAKLADNIKA

Bruno Barbić

UREDNIK

Davor Uskoković

KOREKTORICA

Mirjana Paić-Jurinić

GRAFIČKO OBLIKOVANJE

Blid

DIZAJN KORICA

Studio 2M d.o.o.

TISAK

Grafički zavod Hrvatske d.o.o.
Zagreb, svibanj 2020.

NASLOV IZVORNICA

DUNE MESSIAH

Copyright © 1969 by Herbert Properties LLC
© za hrvatsko izdanje Egmont d.o.o., 2020.

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove knjige
ne smije biti objavljen ili pretisnut bez prethodne
suglasnosti nakladnika i vlasnika autorskih prava.

ISBN: 978-953-13-1997-3

Cip zapis dostupan u računalnome katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001062859.

Frank Herbert

—

MESIJA DINE

DRUGA KNJIGA KRONIKA DINE

Preveo s engleskoga

Stanislav Vidmar

⊕PULS

PROLOG:

TAJANSTVENOST PJEŠČANOG PLANETA

Pješčani planet je planet Arrakis, neplodan svijet velikih pustinja, gdje život postoji unatoč zastrašujućim teškoćama. Sve navike polunomadskih Slobodnjaka, stanovnika Dine, podređene su nestašici vode, što također iziskuje posebna odijela koja zadržavaju vlagu. Golemi pješčani crvi i divlje oluje vječita su im opasnost. Jedino je blago Dine melange, opojna droga koju stvaraju crvi. Taj »začin«¹ produžava život i daje upućenom određenu sposobnost predviđanja budućnosti.

Paul Atreid bio je sin vladara Dine. Kad su mu oca ubili u ratu sa suparničkim plemstvom Harkonnena, Paul je sa svojom trudnom majkom, gospom Jessicom, pobjegao u pustinju. Ona je bila posvećena, učenica Bene Gesserita — ženskog reda koji je njegovao umjetnost duha i pazio na gensko naslijeđe. Prema njima, Paul je pripadao stablu iz kojeg je trebao proizaći *Kwisatz Haderach*, budući mesija.

Duncan Idaho je poginuo spašavajući ih. Paul je uspio zadobiti povjerenje Slobodnjaka, naučio je nadzirati i jahati pustinjske crve. Tijekom jednog rituala uzeo je veću dozu droge, što je u njemu izazvalo trajnu promjenu i spoznao je potpunu sliku budućnosti — ili više budućnosti. Drogu je uzela i njegova majka, pokušavajući je nadzirati metodama Bene Gesserita. Budući da je tada bila trudna, rezultat je bio prijenos majčinog znanja na još nerođeno dijete, Paulovu sestru Aliju, kojim je ona raspolagala odmah po rođenju.

S vremenom su Slobodnjaci prihvatili Paula za vođu. Vezao se za djevojku Čani i prihvatio mnoge njihove običaje. Ali njegova atreidska priroda bila je naviknuta na disciplinu nepoznatu Slobodnjacima; naposljetku ih je organizirao, a zatim zadužio

za misiju koja im je dotada bila strana. Također je namjeravao promijeniti klimu na Dini dovođenjem vode na planet.

Prije nego što je svoje planove sasvim ostvario, Harkoneni su ponovno napali Dinu i njen glavni grad Arraken. Bez obzira na navodno nepobjedive sardaukarske legije, Paulova vojska Slobodnjaka porazila je neprijatelje u velikoj bitci.

U pregovorima koje je vodio, Paul je uspio steći prevlast koja će mu omogućiti stvaranje temelja zvjezdanog carstva. Za ženu je uzeo kraljevsku nasljednicu, princezu Irulan, iako je odbio imati bilo što s njom, ostavši vjeran Čani.

U sljedećih dvanaest godina stvorio je svoje carstvo. Ali onda su se sve stare, snažne zajednice počele ujedinjavati i kovati urotu protiv njega i protiv legende o Muad'Dibu, kako su ga prozvali.

1.

Bogata riznica mitova obavija Paula Muad'Diba, Cara-mentata, i njegovu sestru Aliju pa je iza svih tih velova teško razabrai stvarne osobe. Ali, u svakom slučaju, postojao je muškarac koji se rodio kao Paul Atreid i žena rođena kao Alija. Njihova tijela bila su podložna prostoru i vremenu. Iako su ih njihove proročke moći smještale izvan uobičajenih ograničenja vremena i prostora, bili su ljudskoga roda. Proživjeli su stvarne događaje koji su ostavili stvarne tragove na stvarnome svijetu. Da bi ih se shvatilo, treba znati da je njihova propast bila ujedno propast cijeloga čovječanstva. Ovo djelo stoga nije posvećeno Muad'Dibu ili njegovoj sestri, već njihovim nasljednicima – svima nama.

Posveta iz »Kazala o Muad'Dibu«, prepisana
s *Tabulae Memorium* kulta Mahdijeva duha.

Doba carske vladavine Muad'Diba dalo je više povjesničara nego sva ostala razdoblja ljudske povijesti. Većina njih je ljubomorno i sektaški zastupala neko vlastito stajalište, što govori o iznimnom utjecaju tog čovjeka koji je uzvitlao silne strasti na čitavom mnoštvu različitih svjetova.

Naravno, on je sadržavao dijelove povijesti, idealne i idealizirane. Taj čovjek, rođen kao Paul Atreid u jednoj drevnoj Velikoj obitelji, dobio je temeljito prana-bindu školovanje od gospe Jessice, svoje majke i članice reda Bene Gesserita, što mu je omogućilo da potpuno nadzire svoje mišiće i živce. Ali i više od toga, jer je bio mentat, s razumom koji je nadilazio inteligenciju mehaničkih kompjutora koje su koristili stari narodi, a koje je nova vjera zabranila.

Iznad svega, Muad'Dib je bio *Kwisatz Haderach* kojeg je Sestrinstvo Bene Gesserita prosijalo kroz mnogo tisuća naraštaja posebnim programom uzgoja.

A onda je on, *Kwisatz Haderach*, onaj koji može biti »na više mjesta istodobno«, prorok, čovjek s pomoću kojeg se Bene Gesserit nadao upravljati ljudskom sudbinom — postao Car Muad'Dib, sklopivši brak iz koristoljublja s kćeri Cara Padišaha kojeg je pobijedio.

Budući da ste vjerojatno čitali i druge povijesti pa su vam poznate važne činjenice, sigurno ste zapazili paradoks, pogrešku koja ovoga trenutka postaje razumljiva. Divlji Slobodnjaci Muad'Diba stvarno su svladali Padišaha Shaddama IV. Razbili su sardaukarske legije, savezničke trupe Velikih kuća, vojsku Harkonnena i najamnike kupljene novcem izglašanim u Landsraadu. Bacio je na koljena Svemirski Ceh i postavio svoju sestru Aliju na vjersko prijestolje koje je Bene Gesserit smatrao svojim.

Sve to je on učinio, i još više.

Muad'Dibovi misionari Qizaratea vodili su vjerski rat diljem svemira u obliku Džihada, čija je ofenziva potrajala samo dvanaest standardnih godina, ali i to je bilo dovoljno da vjerski kolonijalizam podčini pod jednu vlast cijeli ljudski rod, s iznimkom tek jednog sićušnog dijela.

Sve to mu je uspjelo jer je osvajanjem Arrakisa, planeta poznatijeg kao Dina, stekao monopol nad najvažnijim sredstvom razmjene u Carstvu — nad gerijatrijskim načinom, melangeom, tim otrovom koji daje život.

Tu se srećemo s još jednim dijelom idealne povijesti; radi se o stvari čija psihička kemija rastače Vrijeme. Bez melangea, Sestrinstvo Časnih Majki ne bi moglo ljude promatrati i nadzirati. Bez melangea navigatori cehovskih brodova ne bi mogli ploviti svemirom. Bez melangea, milijarde i milijarde građana Carstva umrlo bi od apstinencijske krize.

Bez melangea Paul Muad'Dib ne bi imao proročku moć.

Znamo da je taj trenutak vrhunske moći imao i nedostatak. Na to postoji samo jedan odgovor: savršeno točno i potpuno proročanstvo je pogubno.

Ostale povijesti govore da su Muad'Diba porazili otvoreni urotnici — Ceh, Sestrinstvo i nemoralni znanstvenici reda Bene Tleilax sa svojim sposobnostima pretvaranja u Lice-Igrače. Druge povijesti govore o postojanju uhoda u domu Muad'Diba. Oni većinom pripadaju Dininom Tarotu koji je zasjenio Muad'Dibovu proročku snagu. Neki pak tvrde da je Muad'Dib bio prisiljen prihvatiti usluge jednog *gole*, tijela vraćenog iz mrtvih i školovanog da ga uništi. Ali oni bi svakako morali znati da je taj *gola* bio Duncan Idaho, poručnik Atreida, koji je poginuo spašavajući život mladom Paulu.

Sve povijesti, međutim, naznačuju tajno udruženje Qizarate na čijem je čelu bio Korba Panegiryst. One potanko otkrivaju Korbin plan za ubojstvo Muad'Diba i njegovu namjeru da krivnju za to svali na Čani, Paulovu slobodnjačku prilježnicu.

Ali, zar nam bilo što od toga može predočiti stvarni tijek povijesti? Ne, ne može. Jedino kroz pogubnu prirodu proročanstva možemo shvatiti krah jedne tako velike i dalekovidne moći.

Nadajmo se da će povjesničari nešto naučiti iz ovog objelodanjenja.

Analiza povijesti: Muad'Dib od Bronsa do Ixa

2.

Ne postoji odvajanje bogova i ljudi; oni se međusobno nerazdruživo prepleću.

Poslovice Muad'Diba

U natoč pogubnoj prirodi urote koju se nadao skovati, u misli Scytala, Lice-Igrača s Tleilaxa, stalno se uvlačilo tužno sažaljenje.

Žao će mi biti što ću prouzročiti smrt i bijedu Muad'Diba, govorio je u sebi.

Pažljivo je skrivao taj osjećaj samilosti od ostalih urotnika. Takve misli su znak da će se lakše poistovjetiti sa žrtvom nego s napadačima — osobitost Tleilaxa.

Stajao je u neodlučnoj tišini, donekle odvojen od ostalih. Već su neko vrijeme raspravljali o psihičkom otrovu. Rasprava je bila silovita i žestoka, ali pristojna u onom slijepo prisilnom smislu svojstvenom vješcima Velike Škole kad bi raspravljali o svojim dogmama.

»Kad pomisliš da si ga ucmekao, baš tada ćeš se uvjeriti da je neozlijeđen!«

Te riječi je izgovorila stara Časna Majka Bene Gesserita, Gaius Helen Mohiam, njihova domaćica ovdje na Wallachu IX. Bila je to pojava kruta držanja, odjevena u crno, smežurana vještica koja je sjedila na lebdećem stolcu. Kapuljača joj je bila zabačena da bi naglasila naborano lice ispod srebrnaste kose. Duboko upale oči zurile su iz koščate lubanje.

Govorili su jezikom *mirabhasa*, s ostrim falanškim suglasnicima i otvorenim samoglasnicima. Bio je izvrstan za izražavanje

emocionalnih tanahnosti. Sada je Edric, cehovski navigator, odgovarao Časnoj Majci ugladenim, ali i podsmješljivim tonom, što je stvaralo ljubak prizvuk ohole pristojnosti.

Scytale je gledao u poslanika Ceha. Udaljen svega nekoliko koraka, Edric je plivao u spremniku s narančastim plinom. Spremnik se nalazio u sredini prozirne kupole koju je Bene Gesserit sagradio za taj susret. Navigator je bio izdužena spodobna što je nejasno podsjećala na čovjekoliko biće s perajama na nogama i velikim, lepezasto opnastim rukama — riba u čudnom moru. Ispusni ventili spremnika propuštali su svijetlonarančast oblak bogat mirisom začina, melangea.

»Nastavimo li ovako, glupost će nas koštati glave.«

To je rekla četvrta nazočna osoba — *potencijalni* sudionik u uroti — princeza Irulan, žena (*ali ne i ljubavnica*, prisjetio se Scytale) njihova zajedničkog neprijatelja. Stajala je pokraj Edricova spremnika; visoka plava ljepotica, predivna u haljini od plavoga kitova krzna i s odgovarajućim šeširom. Na ušima su joj svjetlucale zlatne naušnice. Držanje joj je odavalo aristokratsku oholost, ali je nešto u kamenoj mirnoći njenih crta odavalo da iza svega stoji Bene Gesserit.

Scytale je prestao pratiti nijanse u govoru i na licima i počeo promatrati samo mjesto. Posvuda uokolo kupole prostiru se brda prošarana snijegom koji kopni i odražava šareno, vlažno plavetnilo malog plavobijelog sunca u zenitu.

Zašto ovo posebno mjesto? upitao se Scytale. Bene Gesserit rijetko bi nešto činio slučajno. Uzmimo, primjerice, otvoren strop kupole: uobičajeniji i skućeniji prostor mogao bi izazvati klaustrofobijsku živčanost kod Cehovaca. Sputavanja njegove psihe potjecala su iz njegove prirodne sredine: otvorenog svemira.

Sagraditi ovo mjesto samo radi Edrica bilo bi očito ukazivanje na njegove slabosti.

Što je ovdje meni namijenjeno? čudio se Scytale.

»Zar nemaš ništa reći, Scytale?« upita ga Časna Majka.

»Želite li me uvući u tu besmislenu borbu?« odgovori protupitanjem Scytale. »Vrlo dobro, suočeni smo s potencijalnim mesijom. Kad se radi o takvoj osobi, nikada ne treba ići u otvoren napad. Bio bi to samoubilački potez.«

Svi su zurili u njega.

»Vjeruješ da je to jedina opasnost?« upita ga Časna Majka teško dišući.

Scytale slegne ramenima. Za ovaj susret odabrao je ugodno obličje okrugla lika, veselih crta lica, bezobličnih, punih usana i tijela poput napuhnuta knedla. Proučavajući muške urotnike, zaključio je da je napravio najbolji mogući izbor — vjerojatno potpuno instinktivno. Jedino je on u ovoj skupini mogao promijeniti tjelesni oblik u širokom rasponu oblića i crta lica. Bio je ljudski kameleon, Lice-Igrač, a oblik koji je sada imao navodio je ostale da ga previše olako shvaćaju.

»Dakle?« bila je uporna Časna Majka.

»Uživao sam u tišini«, odgovorio je Scytale. »Naše su mržnje jače kad su neizgovorene.«

Časna Majka ustukne i Scytale zamijeti kako ga pažljivo promatra. Svi su oni dobili temeljito prana-bindu obrazovanje, što im je omogućivalo uspostavljanje nadzora nad mišićima i živcima — vještina koju je tek nekoliko ljudi ikada postiglo. Ali sve je to bilo ništavno u usporedbi sa sposobnošću mišića i živaca Scytalea, Lice-Igrača, koji je imao i posebnu osobinu *sympatico*, mimikrije, koja mu je omogućivala preuzimanje ne samo tjelesnog izgleda nego i psihe druge osobe.

Pruživši joj dovoljno vremena da stvori mišljenje o njemu, Scytale reče: »Otrov!« Riječ je naglasio tako da je stvorio dojam da jedino on shvaća njezino skriveno značenje.

Navigator zatreperi i njegov glas odjekne iz svjetlucave govorničke kugle koja se okretala u kutu spremnika iznad Irulan. »Govorimo o otrovu koji djeluje na *psihu*, a ne na tjelesno stanje organizma.«

Scytale se nasmije. Mirabhasa smijeh mogao je oderati kožu s protivnika, a sada se orio iz sve snage.

Irulan se nasmiješila u znak poštovanja, ali se u kutovima očiju Časne Majke pojavio nagovještaj srditosti.

»Prestani s tim!« zareži Mohiam.

Scytale zašuti, ali uspio je na sebe svratiti pažnju ostalih: Edrica, koji je zatomljivao gnjev, Časne Majke, oprezne čak i u srditosti, Irulan, zabavljene, ali i zbuñjene.

»Naš prijatelj Edric pretpostavlja«, reče Scytale, »da dvije vještice reda Bene Gesserit, upućene u sve njegove tajne, nisu naučile pravilno ocijeniti korištenje prijekare.«

Mohiam je skrenula pogled na hladna brda svoje benege-seritske postojbine. *Počela je shvaćati bit onoga što se ovdje zbiva*, primijetio je Scytale. *To je dobro*. S Irulan je, pak, bilo drukčije.

»Jesi li s nama ili nisi, Scytale?« upita Edric. Škiljio je kroz oči sićušne kao u glodavca.

»Moja prisega na vjernost nije sporna«, reče Scytale. Pažnju je posvetio Irulan. »Sigurno se, Princezo, pitate jeste li zbog ovoga trebali prevaliti tolike parseke i toliko riskirati.«

Ona potvrdno kimne.

»Da mlatite praznu slamu s jednim ribom-čovjekom i da čavrljate s jednim debelim tleilaškim Lice-Igračem?« upita je Scytale.

Ona se odmakne od Edricova spremnika, odmahujući ljutito glavom zbog teškog zadaha melangea.

Edric iskoristi trenutak i ubaci u usta tabletu melangea. *On jede, udiše i, nedvojbeno, pije začim*, primijetio je Scytale. To

je razumljivo, jer začin je povećavao moć predviđanja Navigatora, činio ga sposobnim za upravljanje cehovskim letjelicama koje se kreću nadsvjetlosnim brzinama kroz svemir. S pomoću začinske svijesti uspijevao bi pronaći brodsku liniju budućnosti koja izbjegava opasnosti, ali njegove proročke rašlje mogle bi je i ne pronaći.

»Mislim da je moja nazočnost ovdje pogreška«, reče Irulan.

Časna Majka se okrenula i otvorila oči pa ih opet zatvorila, neobičnim reptilskim pokretom.

Scytale skrene pogled s Irulan na spremnik, pozivajući na taj način princezu da se složi s njime. Ona će, Scytale je to znao, vidjeti Edrica kao odbojnu osobu: drska pogleda, čudovišnih stopala i ruku koje se lagano pokreću u plinu — dimnom vrtlogu narančastih isparavanja koja su ga okruživala. Razmišljat će o njegovim spolnim navikama i pomisliti na neobičnost parenja s nekim poput njega. Čak bi generator polja sile, koji je Edricu stvarao bestežinsko stanje svemira, predstavljao prepreku među njima.

»Princezo«, reče Scytale, »zahvaljujući Edricovoj nazočnosti, proročki pogled vašega muža ne može predvidjeti neke okolnosti, uključujući i ovu... najvjerojatnije.«

»Vjerojatno«, reče Irulan.

Zatvorenih očiju, Časna Majka kimne. »Pojavu predviđanja slabo shvaćaju čak i oni koji su u nju posvećeni«, reče ona.

»Ja sam pravi cehovski Navigator i imam Moć«, primijeti Edric.

Časna Majka ponovno otvori oči. Ovoga puta se zagledala u Lice-Igrača, ispitujućim ga pogledom punim benegeseritske pronicljivosti. Pažljivo je odmjeravala svaku sitnicu.

»Ne, Časna Majko«, promrmlja Scytale, »nisam tako jednostavan kako izgledam.«

»Ne shvaćamo ovu Moć drugog pogleda«, reče Irulan. »U tome je stvar. Edric kaže da moj muž ne može vidjeti, doznati ili predvidjeti što se događa unutar područja Navigatorova utjecaja. Ali, koliko daleko taj utjecaj seže?«

»Postoje ljudi i stvari u našem svijetu koje znam samo po njihovim posljedicama«, reče Edric, stisnuvši svoja riblja usta u tanku crtu. »Znam da su bili ovdje... ondje... negdje. Kao što vodena bića uskovitlavaju vodotokove, tako i onaj koji predviđa uskovitlava Vrijeme. Vidio sam gdje vam je bio muž, iako nikad nisam upoznao ni njega ni ljude koji iskreno vjeruju u njegove ciljeve i koji su mu odani. Ovo je tajna koju posvećeni otkrivaju samo onima koje smatraju svojim.«

»Irulan nije vaša«, primijeti Scytale, pogledavši postrance princezu.

»Svi mi znamo da je moje sudjelovanje u uroti neophodno«, reče Edric.

Upotrijebivši izraz koji se koristi za opisivanje strojeva, Irulan reče: »I ti imaš svoju svrhu.«

Sada ga vidi onakvim kakav jest, pomisli Scytale. Dobro!

»Budućnost je stvar koju treba oblikovati«, reče Scytale. »Upamtite to, princezo.«

Irulan brzo pogleda prema Lice-Igraču.

»Ljudi koji se slažu s Paulovim ciljevima, odani su mu«, reče ona. »Neki od njegovih legionara-Slobodnjaka nose njegov plašt. Vidjela sam kako im proriče i čula udvorne krikove njihovu Mahdiju, njihovu Muad'Dibu.«

Naposljedku je shvatila, pomisli Scytale, da joj se ovdje sudi, da ćemo donijeti presudu koja će je spasiti ili uništiti. Sada vidi stupicu koju smo joj postavili.

Na trenutak Scytale razmijeni pogled s Časnom Majkom i trenutačno shvati da i ona jednako misli o Irulan. Bene Gesserit je, naravno, dao princezi detaljne upute, dao joj je

dobar *lie adroit*. Ali uvijek dođe trenutak kad se Bene Gesserit mora osloniti na vlastito obrazovanje i vlastite nagone.

»Princezo, znam što najviše želite od Cara«, reče Edric.

»Tko to zna?« upita Irulan.

»Želite postati utemeljiteljica carske dinastije«, reče Edric, prečuvši njen odgovor. »Ako nam se ne pridružite, to se nikada neće ostvariti. Za to vam dajem svoju proročku riječ. Car se oženio vama iz političkih razloga i vi nikada nećete s njime dijeliti postelju.«

»Tako, znači prorok je i voajer«, podrugljivo se nasmije Irulan.

»Car je čvršće vezan za svoju slobodnjačku prilježnicu nego za vas!« odbrusi Edric.

»Ali ona mu ne daje nasljednika«, reče Irulan.

»Razum je prva žrtva snažnih osjećaja«, promrmlja Scytale.

Naslutio je da će doći do izljeva Irulanina bijesa i vidio je da njegova opomena počinje djelovati.

»Od nje ne dobiva nasljednika«, reče Irulan glasom koji je pokazivao da je njena pribranost plod samokontrole, »jer ja potajno upravljam kontracepcijom. Biste li to priznanje željeli čuti od mene?«

»To Caru neće biti teško otkriti«, reče Edric, smiješeći se.

»Pripremila sam laži za taj slučaj«, odgovori Irulan. »Može dokučiti istinu, ali ponekad je lakše povjerovati u laž.«

»Morate se odlučiti, Princezo«, reče Scytale, »ali shvatite i što vas to štiti.«

»Paul je pravedan prema meni«, reče ona. »Član sam njegova Vijeća.«

»Tijekom dvanaest godina koje ste proveli kao Princeza-Supruga«, upita Edric, »je li prema vama pokazao i najmanje topline?«

Irulan odmahne glavom.

»Svrgnuo je s prijestolja vašega oca uz pomoć nečasnih slobodnjačkih hordi, oženio se vama da bi potvrdio svoje pravo na prijestolje, a ipak vas nije okrunio za Caricu«, reče Edric.

»Edric vas pokušava pokolebati igranjem na vaše osjećaje, Princezo«, reče Scytale. »Nije li to zanimljivo?«

Ona brzo pogleda prema Lice-Igraču, ugleda drzak osmijeh na njegovu licu i odgovori podizanjem obrva. *Naposljedku joj je postalo jasno, primijeti Scytale, da će, napusti li skup pod Edricovim okriljem i pridruži se uroti, ovi trenuci izbjeći Paulovoj proročkoj viziji. Pa ipak, uskrati li pristanak...*

»Ne čini li vam se, Princezo«, upita Scytale, »da Edric ima preveliku moć u našoj uroti?«

»Već sam pristao«, reče Edric, »prikloniti se najboljem zaključku do kojeg ćemo doći na sastanku.«

»A tko odlučuje o najboljem zaključku?« upita Scytale.

»Želite li da Princeza ode odavde i ne pridruži nam se?« upita Edric.

»On želi da njeno obvezivanje bude iskreno«, progundā Časna Majka. »Između nas ne smije biti nikakve prijekave.«

Irulan se, primijeti Scytale, prepustila razmišljanju, ruku skrivenih u rukavima odore. Sigurno sada odmjerava mamac koji joj je Edric ponudio: *osnutak carske dinastije!* Vjerojatno se pita kakav su plan urotnici skovali da bi se od nje zaštitili. Mora procijeniti mnoge stvari.

»Scytale«, oslovi ga Irulan, »govori se da vi Tleilaxi poštujete čudan sustav časti: vašim žrtvama uvijek morate pružiti mogućnost bijega.«

»Samo ako je mogu otkriti«, složi se Scytale.

»Jesam li ja žrtva?« upita Irulan.

Scytale prasne u smijeh.

Časna Majka zadržće.

»Princezo«, reče Edric blagim i uvjeravajućim glasom, »već ste jedna od nas i nemate se čega bojati. Zar ne uhodite Carsku Kuću za svoje pretpostavljene iz reda Bene Gesserita?«

»Paul zna da šaljem izvješća svojim učiteljima«, reče ona.

»Ali, zar im time ne dajete snažan propagandni materijal protiv vašega Cara?« upita Edric.

Ne »našega« Cara, primijeti Scytale. »Vašega« Cara. Irulan je previše Bene Gesserit da bi joj taj detalj promaknuo.

»Ovdje se radi o moći i kako se njome okoristiti«, reče Scytale približavajući se Vozačevu spremištu. »Mi iz reda Tle-ilaxa vjerujemo da u cijelom svemiru postoji jedino neutaživa glad za materijom, da je jedino energija bitna. A energija uči. Čujte me dobro, Princezo: energija uči. Mi to nazivamo moć.«

»Niste me uvjerali da možemo poraziti Cara«, reče Irulan.

»Nismo uvjerali čak ni sami sebe«, odgovori Scytale.

»Kamo god se osvrnemo«, nastavi Irulan, »suočavamo se s njegovom moći. On je *Kwisatz Haderach*, onaj koji se istodobno može nalaziti na više mjesta. On je Mahdi čiji i najmanji hir predstavlja zakon za misionare Qizarata. On je mentat čija kompjutorska svijest nadilazi i najveća stara računala. On je Muad'Dib čija je zapovijed, izdana legijama Slobodnjaka, dovoljna da budu zatrti stanovnici čitavih planeta. Također ima proročki pogled kojim zadire u budućnost. U njemu se složila takva građa gena za kojom mi Bene Gesserit žudimo...«

»Poznate su nam njegove vrline«, prekine je Časna Majka. »A znamo da i izrod, sestra mu Alija, ima tu sposobnost. Ali oboje su ipak ljudi. Prema tome imaju i slabosti.«

»A gdje su te ljudske slabosti?« upita Lice-Igrač. »Hoćemo li ih tražiti u vjerskoj plaćeničkoj vojsci Džihada? Može li se carska Qizara okrenuti protiv njega? Što je s građanskim

autoritetom Velikih Kuća? Je li Kongres Landsraada sposoban za nešto više osim podizanja žamora?»

»Predlažem Ceh«, reče Edric, okrenuvši se u svom spremniku. »CHOAM predstavlja posao, a posao prati dobit.«

»Ili možda Carevu majku«, reče Scytale. »Kako sam čuo, gospa Jessica je ostala na Caladanu, ali održava stalnu vezu sa sinom.«

»Ta izdajnička kučka«, reče Mohiam nepromijenjenim glasom. »Da mogu, odrekla bih se vlastitih ruku koje su je podignule.«

»Naša urota mora biti provedena bez pogreške«, reče Scytale.

»Mi smo više od urotnika«, usprotivi se Časna Majka.

»Ah, da«, složi se Scytale. »Mi smo energični i brzo učimo. To nas čini jedinom pravom nadom i sigurnim spasom ljudskog roda.« Govorio je vrlo uvjerljivo, što je vjerojatno bila krajnja ironija za koju je bio sposoban jedan Tleilax.

Jedino je Časna Majka shvatila lukavost. »Zašto?« upita ona, obraćajući se Scytalu.

Prije nego je Lice-Igrač uspio odgovoriti, Edric se nakašlje i reče: »Okanimo se brbljarija o filozofskim besmislicama. Sva se pitanja mogu svesti na jedno: ›Zašto uopće nešto postoji?‹ Svako pitanje vezano za vjeru, poslove, vladanje, ima jedinstvenu izvedenicu: ›Tko će silu provesti u djelo?‹ Savezi, korporacije, trustovi — svi oni jure iluzije ako se odmah ne domognu vlasti. Sve ostalo je glupost, što većina razumnih bića počinje shvaćati.«

Scytale slegne ramenima, pokretom namijenjenim jedino Časnoj Majci. Edric joj je odgovorio umjesto njega. Ta popujuća budala bila je njihova najveća slabost. Kako bi bio siguran da ga je Časna Majka shvatila, Scytale reče: »Tko pažljivo sluša učitelja, nauči nauk.«

Časna Majka lagano kimne.

»Princezo«, reče Edric, »izaberite. Odabrani ste kao alat sudbine, najsjajnije...«

»Čuvajte svoje pohvale za one koji se njima mogu pokolebati«, reče Irulan. »Trenutak prije ste spomenuli duha, povratnika iz mrtvih, s pomoću kojeg možemo uništiti Cara. Objasnite to.«

»Atreidi će uništiti sami sebe«, zabrunđa Edric.

»Prestanite govoriti u zagonetkama«, prasne Irulan. »Tko je taj duh?«

»To je vrlo neobičan duh«, reče Edric. »Ima tijelo i ime. Tijelom je navlas isti kao ugledni učitelj mačevanja, poznat kao Duncan Idaho. Što se imena tiče...«

»Idaho je mrtav«, reče Irulan. »Paul je često u mojoj nazočnosti žalio za njime. Vidio je kad ga je ubio jedan od Sardaukara moga oca.«

»Čak ni poražene«, primijeti Edric, »Sardaukare tvoga oca nije napustila mudrost. Pretpostavimo da je neki mudri zapovjednik Sardaukara prepoznao truplo učitelja mačevanja među onima koje su ubili njegovi ljudi. Što onda? Postoje određeni postupci kojima se takva tijela mogu povrgnuti, kao i posebna vještina naukovanja... djeluje li se brzo.«

»Tlielax gola«, prošapće Irulan, postrance pogledavši prema Scytalu.

Primijetivši da ga promatra, Scytale započne pokazivati moći Lice-Igrača — staro obličje pretopilo se u novo, tijelo se razgradilo i ponovno ustrojilo. Odjednom, pred njom se nalazio mršav čovjek. Lice mu je ostalo donekle okruglo, ali tamnije, neznatno spljoštenih crta. Visoko postavljene jagodične kosti isticale su velike udubine s nedvojbeno zakošenim očima. Kosa mu je bila crna i razbarušena.

»Gola sličan ovoj pojavi«, reče Edric, pokazujući na Scytala.

»Ili samo neki drugi Lice-Igrač?« upita Irulan.

»Nije Lice-Igrač«, odgovori Edric. »Kod Lice-Igrača postoji opasnost od razlaganja ako je duže pod stalnom prismotrom. Ne; pretpostavimo da je naš mudri zapovjednik Sardaukara sačuvao Idahovo truplo za axolotl spremnike. Zašto ne? Truplo je imalo mišiće i živce jednog od najboljih mačevalaca u povijesti, savjetnika Atreida, genija vojne vještine. Kakvo bi razbacivanje bilo izgubiti sve to znanje i sposobnost kad se ono može oživjeti za instruktora Sardaukara!«

»Nikada nisam čula baš ništa o tome, a bila sam jedan od očevih povjerenika«, reče Irulan.

»Ah, ali vaš je otac bio poražen i samo nekoliko trenutaka potom vi ste bili prodani novome Caru«, reče Edric.

»Je li to učinjeno?« upita ona.

Ozaren izrazom samozadovoljstva, Edric reče: »Pretpostavimo da je mudar zapovjednik Sardaukara, svjestan potrebe za brzim djelovanjem, odmah poslao očuvano tijelo Idaha Bene Tleilaxu. Pretpostavimo, dalje, da su zapovjednik i njegovi ljudi umrli prije nego su obavijestili vašeg oca — koji ionako nije mogao iz toga izvući korist. U tom bi slučaju ostao neki fizički dokaz, komadić tijela koji je poslan Tleilaxu. To se moglo izvesti na samo jedan način — letjelicom. Mi iz Ceha, naravno, znamo za svaki teret koji prevozimo. Doznajući za ovaj, mislili smo da bi se bilo mudro domoći gole kao poklona vrijednog samoga Cara.«

»To ste, dakle, vi učinili«, reče Irulan.

Scytale, koji je vratio svoje prijašnje bucasto obličje, reče: »Kako je to naš prijatelj okolišajući nagovijestio, mi smo stajali iza svega.«

»Kako je Idaho bio uvjetovan?«

»Idaho?« pita Edric, pogledavši Tleilaxa. »Znate li što o kakvom Idaho, Scytale?«

»Prodali smo vam osobu koja se zvala Hayt«, odgovori Scytale.

»Ah, da — Hayt«, reče Edric. »Zašto ste nam ga prodali?«

»Zato što smo već jednom odgajali vlastitoga *Kwisatz Haderacha*«, odgovori Scytale.

Časna Majka naglim pokretom podigne staru glavu i pogleda ga. »Niste nam to rekli!« reče optužujućim glasom.

»Niste nas pitali«, odgovori Scytale.

»Kako ste uspjeli ovladati svojim *Kwisatz Haderachom*?« upita Irulan.

»Stvorenje koje je cijeli život provelo stvarajući detaljnu sliku samoga sebe, prije će umrijeti nego postati antiteza te slike«, odgovori Scytale.

»Ne shvaćam«, usudi se primijetiti Edric.

»Ubio se«, progunda Časna Majka.

»Dobro me pratite, Časna Majko«, upozorio ju je Scytale glasom koji je značio: vi niste spolni objekt, nikada niste ni bili, niti uopće možete biti spolni objekt.

Tleilax je pričekao da ta prenaplašena opaska stvori dojam. Morala je shvatiti njegovu namjeru. Kad se bijes u njoj bude malo stišao, svakako će uočiti da joj Scytale, da je upoznat s potrebama uzgoja u Sestrinstvu, ne bi mogao uputiti takvu optužbu. Pa ipak, njegove su riječi bile uvreda, što se nije slagalo s načelima Tleilaxa.

Brzo, upotrijebivši mirabhasa pomirljiv ton, Edric je pokušao izgladiti situaciju. »Scytale, rekao si da si prodao Hayta jer si se slagao s načinom na koji smo ga željeli iskoristiti.«

»Edric, šutjet ćeš dok ti ne dopustim govoriti«, reče Scytale. Budući da se navigator pokušao pobuniti, Časna Majka prasne: »Umukni, Edric!«

U znak protesta, navigator se povuče u spremnik.

»Naši osobni, kratkotrajni osjećaji ne smiju utjecati na rješenje zajedničkog problema«, reče Scytale. »Oni zamućuju razum, jer je jedini relevantan osjećaj — praiskonski strah koji nas je i doveo na ovaj sastanak.«

»Shvaćamo«, reče Irulan pogledavši Časnu Majku.

»Morate jasno shvatiti opasna ograničenja naše glavne uzdanice«, reče Scytale. »Proroštvo ne može nabasati na ono što ne može shvatiti.«

»Vi okolišate, Scytale«, reče Irulan.

Čak i ne sluti koliko, pomisli Scytale. Kada ovo završi, imat ćemo Kwisatz Haderacha kojim ćemo moći upravljati. Ostali neće imati ništa.

»Kojeg je podrijetla bio vaš Kwisatz Haderach?« upita Časna Majka.

»Posegnuli smo u razne krajnosti«, odgovori Scytale. »Uzeli smo krajnje dobro i krajnje zlo. Savršeni nitkov koji uživa jedino u izazivanju boli i straha može biti vrlo poučan.«

»Stari barun Harkonnen, djed našega Cara, je li i on bio jedno od ostvarenja Tleilaxa?« upita Irulan.

»Ne, nismo ga mi stvorili«, odgovori Scytale. »Ali zato priroda često stvara stvorenja vrlo slična našima. Razlika je u tome što ih mi proizvodimo samo u uvjetima u kojima ih možemo proučavati.«

»Ne dopuštam da me zaobilazite i da se prema meni ovako ponašate«, pobuni se Edric. »Tko skriva ovaj skup od...«

»Vidite?« upita Scytale. »Evo najpametnijega među nama.«

»Želio bih razmotriti način na koji ćemo Hayta predati Caru«, bio je uporan Edric. »Moje je mišljenje da je Hayt odraz starog morala koji su Atreidi donijeli s matičnog svijeta. Hayt mora pomoći Caru da postane moralniji, naglasiti pozitivno-negativne elemente života i vjere.«

Scytale se smješкао, prelazeći blagim pogledom preko svojih suradnika. Bili su kao što ih je i zamišljao. Stara Časna Majka služila se svojim osjećajima kao nožem. Irulan je bila dobro uvježbana za posao u kojem se našla — besprijekorni uradak Bene Gesserita. Edric je bio tek puka ruka mađioničara: zadaća mu je bila nešto prikrivati ili skretati pažnju. Sada je ponovno zašutio jer ostali nisu obraćali pažnju na njega.

»Jesam li dobro shvatila da je Haytova zadaća trovanje Paulove psihe?« upita Irulan.

»Manje-više«, reče Scytale.

»A što ćemo s Qizaratom?« upita Irulan.

»Da bi se zavist pretvorila u neprijateljstvo, dovoljna je tek neka sitna opaska, sasvim malen utjecaj na osjećaje«, reče Scytale.

»A CHOAM?« upita Irulan.

»Oni će se prikloniti profitu«, odgovori Scytale.

»Što je s ostalim snažnim skupinama?«

»Dovoljno je preuzeti na sebe ulogu vlade«, reče Scytale. »One slabije ćemo pripojiti u ime morala i napretka. Naša opozicija će upasti u vlastitu zamku.«

»I Alija?«

»Hayt je višenamjenski gola«, reče Scytale. »Careva sestra je u dobi kad je može zvesti šarmantan muškarac kojem je to cilj. Privući će je njegova muškost i mentatska sposobnost.«

Mohiam razrogači stare oči u znak iznenađenja. »Gola je mentat? To je opasan potez.«

»Da bi bio precizan«, primijeti Irulan, »mentat mora raspolagati preciznim podacima. Što će se dogoditi ako Paul od njega zatraži da mu objasni svrhu našeg darivanja?«

»Hayt će mu reći istinu«, odgovori Scytale. »To ništa neće promijeniti na stvari.«

»Znači, pružate Paulu mogućnost bijega«, reče Irulan.

»Mentat!« mrmljala je Mohiam.

Scytale pogleda staru Časnu Majku, postavši svjestan drevne mržnje kojom su bili obojeni njezini odgovori. Još od doba Butlerijanskog džihada kad su »misleći strojevi« uklonjeni gotovo iz cijelog svemira, kompjutori pobuđuju nepovjerenje. Ti drevni osjećaji prenijeli su se i na ljude-kompjutore.

»Ne sviđa mi se način kako se osmjehujete«, iznenada reče Mohiam, ošinuivši pogledom Scytala.

Scytale joj odgovori na isti način: »I ja o vama lošije mislim nego što bi vam se sviđalo. Ali moramo surađivati.« Pogleda cehovca. »Zar ne, Edric?«

»Spoznaje koje mi pružaš nanose bol«, reče Edric. »Vjerojatno to činiš želeći mi staviti do znanja kako se ne smijem suprotstavljati zajedničkim nazorima svojih suurotnika.«

»Vidite, on uči«, reče Scytale.

»Shvaćam i druge stvari«, progundā Edric. »Atreidi drže monopol nad začinom. Bez njega ja ne mogu provjeravati budućnost. Bene Gesserit gubi nadzor nad istinom. Imamo velike zalihe, ali nisu neograničene. Melange je svemoćna moneta.«

»Ali ne i jedina kojom raspolaže naša civilizacija«, reče Scytale. »Prema tome, ovdje ne vrijedi zakon ponude i potražnje.«

»Namjeravate mu ukrasti tajnu«, zadržšće Mohiam. »S planeta koji čuvaju njegovi ljudi Slobodnjaci!«

»Slobodnjaci su civilizirani, obrazovani i glupi«, reče Scytale. »Ali nisu ljudi. Naviknuti su vjerovati, a ne znati. Vjeronanjem se može upravljati. Jedino je znanje opasno.«

»Hoće li meni nešto preostati da utemeljim carsku dinastiju?« upita Irulan.

Svi su osjetili nemir u njezinu glasu, ali se samo Edric nasmijao.

»Ponešto«, reče Scytale. »Ponešto.«

»To znači kraj Atreida kao vladajuće sile«, reče Edric.

»Čak i manje daroviti za proricanje mogli bi to proreći«, reče Scytale. »Što se mene tiče, kao što kažu Slobodnjaci, *mektub al mellah*.«

»To je ispisano solju«, prevela je Irulan.

Dok je govorila, Scytale je naposljetku shvatio što mu je Bene Gesserit ovdje podmetnuo — divnu i pametnu ženu koja mu nikad ne može pripasti. *Pa, dobro, pomisli, možda ću je iskoristiti kao model za kopiranje.*